

ANNEME MASALLAR

Beş Kadın Yazardan
Feminist Hikâyeler

Zoë Fairbairns
Sara Maitland
Valerie Miner
Michele Roberts
Micheline Wandor

Tales I Tell My Mother

© The Journeyman Press, 1978

© Dipnot Yayınları, 2020

■ Dipnot Yayınları 328 ■ Edebiyat 23

ISBN: 978-605-2318-59-1

1. Baskı, 2020/Ankara

EDİTÖR: İbrahim Yıldız

ÇEVİREN: Büşra Balcan

KAPAK TASARIMI: Duysal Tuncer

DÜZELTİ: Ümit Özger

BASKI ÖNCESİ HAZIRLIK: Dipnot Bas. Yay. Paz. San. Ltd. Şti.

BASKI: Sözkesen Matbaacılık (Sertifika No: 46586)

İvedik O.S.B 1518. Sok Mat-Sit İş Merkezi No: 2/40

Yenimahalle/ANKARA Tel: (0312) 395 21 10

DİPNOT YAYINLARI (Sertifika No: 14999)

Selanik Cad. No. 82/24 Kızılay / Ankara

Tel: (0 312) 419 29 32 / Faks: (0 312) 419 25 32

e-posta: bilgi@dipnotkitap.com

www.dipnotkitap.com

Zoë Fairbairns ■ Sara Maitland ■ Valerie Miner
Michele Roberts ■ Michelene Wandor

ANNEME MASALLAR

Beş Kadın Yazardan
Feminist Hikâyeler

Çeviren
Büşra Balcan

İçindekiler

Giriş / *Zoë Fairbairns*.....7

BİR

Feminist Kurmaca ve Dil / *Michelene Wandor*..... 15

Otobüs Bileti / *Zoë Fairbairns*.....21

Manzaralı Rahim / *Michele Roberts*25

Karar Gününde Sağ Kol / *Valerie Miner*.....37

Arkana Yaslan ve İmparatorluğu
Düşün / *Michele Roberts*.....55

Şiddet Eylemleri / *Zoë Fairbairns*.....79

İKİ

Feminist Kurmaca ve Politika / *Valerie Miner*.....97

Balo Bittikten Sonra / *Sara Maitland*..... 103

Martha ve Mary Ölülerden
Bilinç Devşiriyor / *Michele Roberts*..... 115

Rosemary Patan'ın Özgürlüğü / <i>Valerie Miner</i>	129
Temiz Tut / <i>Michelene Wandor</i>	141
Paralel Hatlar / <i>Sara Maitland</i>	163

ÜÇ

Feminist Kurmaca ve Estetik / <i>Sara Maitland</i>	177
Öte Dünya / <i>Valerie Miner</i>	129
Radyo Saatleri / <i>Michelene Wandor</i>	195
Saat, Beyler / <i>Michelene Wandor</i>	207
Söylemen Yeterli / <i>Zoë Fairbairns</i>	219
Penelope / <i>Sara Maitland</i>	229
Sonsöz / <i>Michele Roberts</i>	249
Yazarlar	253

Giriş

Zoë Fairbairns

Bu girişi okumak zorunda değilsiniz.

Ama madem kitabı okumaya niyetlendiniz, yazarlarının kim olduğunu, neden ve nasıl yazıldığını, yazarken neyin amaçlandığını ve amaçlanmadığını öğrenmek isteyebilirsiniz. Biz de size anlatmak isteriz.

Öte taraftan, kısa hikâyeler okumak istiyorsanız o zaman kısa hikâyeler okumak istiyorsunuzdur. Sırf kısa hikâyeler oldukları için okumaya değer olup olmadıklarını da kendiniz belirlersiniz. Eğer değmiyorsa zaten yazarların hiçbir açıklaması, özeleş-tirisi, konuşması (yahut bahanesi) sizi hikâyeleri ya da yazarları sevmeye ikna etmeyecektir. Haklı bir bakış açısidir bu –hatta grubumuzun en az bir üyesi de gizli bir sempatiyle yaklaşır bu bakışa– ve bu vesileyle hikâyeleri okumaktan azade olursunuz.

Ama hâlâ burada mısınız? Güzel. Kendimizi tanıtalım: bizler beş kadın, yazar, feminist ve sosyalistiz. Tabii bizim bu ifadelerle yüklediğimiz anlam sizinkinden farklı olabilir (özellikle ilk ifade, zira ‘gerçek kadın’ın hiçbirimizin uymadığı birden fazla tanımı bulunmakta) ama biz kendimizi böyle tanımlıyoruz işte. Belirli bir sıra gözetmeden Sara, Zoë, Michele, Michelene ve Valerie’yiz

biz. O eskinin on bir artı sözel mantık testleri¹ için de güzel kaynak oluşturuyoruz. Örneğin;

S, Z, V, M1 ve M2 beş feministtir.

Üç tanesi evli ya da evlenmiş ve boşanmıştır.

İki tanesi annelik yapmaktadır.

İki tanesi evlerini bir erkekle paylaşmaktadır.

(Ayrı ayrı.)

Üç tanesi bir veya birden fazla kadınla yaşamaktadır.

(Kız çocukları da dahil.)

AŞAĞIDAKİ SORULARI CEVAPLAYINIZ.

Aralarından hangisi bir papazla yaşamaktadır?

Hangisi Penge'de yaşamaktadır?

ya da

S, Z, V, M1 ve M2 aralarında aşağıdaki konularda anlaşmazlığa düşmüşlerdir:

Çocuk sahibi olmanın güzel bir şey olup olmadığı

Ev hanımlarının yaptıkları iş için para kazanıp kazanmamaları gerektiği

Kürtajın 28 hafta boyunca ücretsiz bir şekilde yasal olup olmasının gerektiği

İnsanların evlenmesine gerek olup olmadığı

Tanrı ve İsa Peygamber'in gerçek olup olmadığı ve,

Bütün bunların bir öneminin olup olmaması

Bunlara göre, hangi konuda anlaşabilirler?

Pekâlâ–

¹ On bir artı testleri, İngiltere ve Kuzey İrlanda'da ilköğretimi bitirmiş çocuklara uygulanan bir sınavdır. -çn.

Her biri aşağıdaki gerçeklerin farkındalar:

Gruptaki herkes birbirini eleştirme hakkına sahiptir.

Bu grup kimsenin sahip olamadığı kadar destek görme ayrıcalığına sahip kadınların oluşturduğu bir gruptur.

Her biri gruptaki –hatta belki dünyadaki– en iyi yazardır.

(Ya da en kötü.)

Feminist değildir, kız kardeşlik duygularından mahrumdur ve değersizdir.

Kimse onu anlamıyordu ve bu kendisinin sorunudur.

Kimse onu anlamıyordu ve bu da onların kaybıdır.

Bu grubu sizlere tanıtmak, onun bir üyesi olmam hasebiyle, büyük bir sorumluluk. Feminist grupların kendi davranış kuralları vardır ve bu kuralları istemeden de olsa ihlal etmek, en az, yemekte yanlış çatal kullanmak yahut kilisede diz çökmek gerekirken oturmak kadar utanç verici sonuçlara yol açabilir. Örneğin, şimdi grubumuzun medeni hallerini ya da yaşamlarını düzenleme biçimlerini ezberden söylemeye kalksam, kadınları aile ilişkilerine göre tanımlama günahını işlemiş olur muyum? Hangi işlerle meşgul olduğumuzdan bahsetsem, elitistlik mi yapmış olurum? Dış görünüşümüzden bahsetsem, bize seks objesi muamelesi mi yaparım? Peki bu konulara değinmezsem nasıl anlatacağım kendimizi? Umarım bu sorunu ele alış tarzımdan memnun kalır ve bizi tanımaya başladığınızı hissetmeye başlarsınız.

Hikâyelere gelelim şimdi. Hikâyeler bölümlere ayrılmış ve her bir bölümde de oldukça gevşek temalar altında bir araya getirilmiştir. Bu temaların büyük önem taşıdığını düşünüyoruz ve üç temanın da ilginç bir biçimde kendi kendilerine ortaya çıktığını söyleyebiliriz; zira temalarımızı hikâyelerden önce belirledik derssek çok da dürüst olmayız. İlk bölümde, feminizm dünyanın geri kalanıyla doğrudan temasa geçince neler olabileceğine bakıyoruz. İkincisinde, kadın hareketinin içinde olunca insanın dünyanın tam olarak nasıl değişeceğine bakıyoruz. Üçüncü bölümde

ise bu hareketin içinde olmanın, insanların herkese ve her şeye yönelik bakış açılarını nasıl değiştirdiğini inceliyoruz. Çok az insanın da kısa hikâyelerden oluşan kitapları baştan sona okuduğunu biliyoruz ama siz belki okumak istersiniz.

Bizler bu kitabı hayata geçirirken bir ve üç hafta gibi aralıklarla evlerimizde toplandık. Aralarda hikâyeleri aramızda dolaştırdık ve sonra üzerlerinde tartıştık. Tartışmaların ışığında elbette değişiklikler yaptık ve grubun hemfikir olmadığı hiçbir hikâyeyi metnin içine eklemedik; gelgelelim, hepimiz kolektivitenin sınırları olduğuna inanıyoruz. Her hikâye, yazarının bireysel bir ürün olarak çıktı.

Kolektivite kadın hareketinde bir hayli tartışılan bir kelime olmuştur hep. Kimi zaman aynı komite için moda bir hüsnütadır, kimi zaman da hiçbir şey yapmamanın bir bahanesi. Ama en iyi haliyle –ve bizim de en çok işimize yarayan hali– işini yapma kararlılığıyla bir araya gelmiş disiplinli (yani yapacağını söylediği şeyi yapma yükümlülüğü hissine sahip) bir grup eşit insanın şu farkındalığa ulaşmış olmasıdır: ne kadar meşgul olursam olayım ve yaptığım iş ne kadar değerli olursa olsun, diğerleri de benimle aynı koşullarda çalışıyorlar; kendi vaktimin öncelikli olduğu fikriyle yola çıkıp diğerlerinin vaktini harcama hakkına sahip değilim. Aradığımız kelime, saygı aslında. Kadınlara birbirlerine karşı duymaları çok da öğretilmiş bir şey değil maalesef. Fakat kolektifin işleme için de var olmak zorunda.

Grubumuzun ilk kuruluş aşamalarında bir üyenin yazdığı bir metnin diğerleri tarafından beğenilmediği takdirde nasıl bir gidiş yolu izleyeceğimize dair oldukça hararetili tartışmalar yaptık. Kurulumuz da çoğunluğun kararına uymak oldu, fakat her birimiz de gizli gizli böyle bir sorunun çıkmamasını ümit ediyorduk. Hiçbiri-miz reddedilen kişi olmak istemiyorduk elbette. Reddeden olmayı hele hiç istemiyorduk. Yaşamadık ama böyle bir durumu. Grubumuzun altıncı bir olası üyesi ilk birkaç görüşmeden sonra aramızdan ayrıldı, fakat bu da onun kendi tercihiydi ve herhangi

bir çalışmasının ‘reddedilmesi’ değildi sebebi. Bizler de ürettiklerimize dair özgüvenimizi geliştirdikçe daha samimi eleştirilerde bulunur olduk ama herhangi bir hikâyenin reddedilmesi yönünde karar almadık. Yine de her birimiz, kitabın tamamına uymayacağını düşündüğümüz hikâyelerimizi geri çekmenin iyi olacağını düşündük.

Karşınızda kitabın bütünlüğüne uygun düşüğünü düşündüğümüz hikâyeler duruyor. Umarız beğenirsiniz. Okuyacağınız için de şimdiden teşekkürler.